

1208
1. písomná zmienka

CHTELNIČAN

štvrt'ročník obce Chtelnica

ROČNÍK X.

JÚL-SEPTEMBER 2020

ČÍSLO 3

Petra Bašnáková

Klub regionálneho umenia a histórie v Chtelnici
Vás pozýva na výstavu fotografií

17.10. - 6.12.2020
Malokarpatská galéria - Kaštieľ Chtelnica

Vernisáž výstavy bude v sobotu 17.10.2020 o 17:00 hod.
a beseda s autorkou v nedeľu 18.10.2020 o 16:00 hod.

Journey through Middle East

Takéto krásne prostredie si dámy zvolili na cvičenie jogy s Beátou Mitasovou.

Z OBECNEJ MATRIKY

Srdečne blahoželáme...

99 rokov oslávila
Františka Polakovičová

97 rokov oslávila
Anna Holecová

96 rokov oslávila
Mária Hlúchová

90 rokov oslávili
Zuzana Mráziková
Anna Koprivová
Janka Lukačovičová

85 rokov oslávili
Angela Bocánová
Augustín Ilencík
Anna Bíliková

80 rokov oslávili
Marta Hanzlovičová
Jozef Uherčík

Vel'a šťastia na spoločnej ceste životom...

Alena Vavriková
a Marián Ištvánovič

Ing. Tatiana Pleváková
a Ján Karolčík

Vitajte medzi nami!

Olívia Augustín
Zoja Mokrišová
Anna Zemková
Michal Chromiak
Ema Hetešová
Viktória Mikovičová
Martin Slabý
Juraj Kovačič
Gréta Brestovanská
Matúš Valisko

S úctou spomíname...

Miroslav Čerňanský 76 r.
Vladimír Honza 74 r.
Jozef Petrík 74 r.
Vladimír Krchnár 80 r.
Štefan Čongrády 82 r.
Tomáš Hlúch 25 r.
Libuša Žažová 66 r.

Príhovor starostu obce

Vážení občania,
dovoľte, aby som Vás
oboznámil o aktuálnom
dianí v obci.

V prvom rade Vás
chcem informovať, že
n a š a ž i a d o s t
o d o t á c i u
n a d o k o n č e n i e
r e k o n š t r u k c i e

západnej bašty kaštieľa bola schválená.
Získali sme príspevok vo výške 198 000 Eur
od Ministerstva kultúry SR. Momentálne
prebieha proces uzatvorenia zmluvy
s dodávateľom, ktorým bude Obecný podnik
služieb Chtelnica. Zo získanej dotácie budú
dokončené podlahy, interiér a fasáda,
sanácia muriva, izolačné práce, stolárske
a kovové konštrukcie a zabezpečovací
systém. Priestory dokončeného pavilónu
budú slúžiť Materskému centru Makovička
a seniorom.

Ministerstvo životného prostredia SR sa
rozhodlo znova posudzovať našu žiadosť
o dotáciu na dobudovanie kanalizácie
splaškových vôd v obci Chtelnica z roku 2015
na sumu 4 000 000 Eur, ktorá nebola
schválená z dôvodu nedostatočnej finančnej
alokácie finančných prostriedkov. V tomto
roku boli finančné prostriedky v rozpočte
na kanalizáciu navýšené, preto sa
Ministerstvo životného prostredia rozhodlo
túto žiadosť opäťovne otvoriť. Robíme všetky
potrebné kroky na preukázanie splnenia
podmienok pre poskytnutie dotácie.
Pri podaní žiadosti nebolo ukončené
výberové konanie na dodávateľa stavebných
prác, preto ho musíme znova vyhlásiť.
V prípade splnenia všetkých podmienok
a schválenia dotácie bude výstavba
prebiehať do roku 2023.

Medzitým bola dokončená dažďová

kanalizácia na ulici Vladimíra Šimončiča.
Z ďalších podaných projektov spomeniem
projekt kompostoviska Chtelnica, ktorý bol
podaný v marci 2020 a momentálne prebieha
proces posudzovania na Ministerstve
životného prostredia.

Všetci prostredníctvom médií vieme, že
situácia ohľadne pandémie, ktorú spôsobil
vírus Covid-19 sa zhoršuje a preto sme
nútení zrušiť všetky nadchádzajúce
spoločenské podujatia, ktoré sa mali konať,
a to napríklad v mesiaci október posedenie
s dôchodcami a v mesiaci november
ochutnávka vína. Chceme chrániť najmä
seniorov, ktorí sú v súčasnosti najviac
ohrozenou skupinou. Napriek všetkému
na nich nezabudneme a ako prejav úcty budú
obdarovaní ako aj po minulé roky. V tomto
roku sa z rovnakého dôvodu neuskutočnilo
ani uvítanie detí do života narodených v roku
2019. Túto akciu v prípade priaznivej situácie
presúvame na rok 2021, súčasne s uvítaním
detí do života narodených v tomto roku. Dňa
17. septembra sa podarilo uskutočniť
Jesennú kvapku krvi, ktorej sa zúčastnilo 24
darcov, z nich bolo úspešných 22. Touto
cestou by sme sa radi podčiarkovali Coop
Jednota Trnava, ktorá poskytla pre darcov
občerstvenie. Naša vďaka patrí aj Základnej
škole za opäťovné poskytnutie a prípravu
priestorov a dobrovoľným hasičom
z Chtelnice za ich dezinfekciu.

Zároveň chceme všetkých občanov
poprosiť, aby dodržiaval nariadenia určené
Úradom verejného zdravotníctva. V prípade
podozrenia na ochorenie Covid-19 alebo
kontaktu s infikovanou osobou dodržujte
odporúčanú karanténu a neohrozujte tak
spoluobčanov.

Všetkým občanom prajem pevné zdravie
a všetko dobré.

Ing. Ján Horváth, starosta obce

„Hasiči deťom“

COVID19 zasiahol do života nás všetkých,
ale najmä do života detí. Nemohli sa stretnúť
s rovesníkmi v škole, na ulici či na ihriskách
a tým sa zastavil ich kolektívny život. Zrušilo
sa tiež mnoho kultúrnych podujatí.

Po uvoľnení bezpečnostno-hygienických
opatrení sa kolektív DHZ Chtelnica rozhodol
aspoň čiastočne deťom nahradíť čo
premeškali. Dňa 25. júla 2020 sme
usporiadali podujatie s názvom „Hasiči
deťom“. Príprava bola náročná. Museli sme
splniť hygienické opatrenia podľa
odporúčania regionálneho hygienika, čo sa
nám aj podarilo. Pozvali sme kultúrneho

hosta spisovateľa a muzikanta Branislava
Jobusa, ktorý deťom predstavil kamarátov
zo svojich rozprávkových kníh. Deti si mohli
kníhy zakúpiť aj s podpisom nášho hosta.

Hasičské autá.

Firma Plantex s.r.o., ktorá bola našim sponzorom, deťom zabezpečila ovocie v podobe čerstvých broskýň a marhúľ a každé dieťa pri vstupe do areálu kaštieľa Chtelnica dostalo jeden džús podľa vlastného výberu. Ďalej čakala na účastníkov prehliadka hasičskej techniky používanej DHZ. Deti si mohli prehliadnuť tieto autá: Tatu 148, Tatu 815, Škodu RTHP, Karosu 101, Iveco Daily, technické vozidlo Avia. Pripravená bola ukážka prvej pomoci, malá replika hasičskej striekačky, s ktorou si mohli deti vyskúšať hasenie ako z minulosti. Pripravené boli šmykľavky, preliezačky a rôzne súťaže. Deti si tiež mohli vyskúšať hasičskú súťaž jednotlivca. V cieli čakalo na všetkých súťažiacich sladké prekvapenie v podobe lízanky.

Čo by to bolo za podujatie „Hasiči deťom“, keby chýbala slávna hasičská pena? To sme si nemohli dovoliť. Penidlo sme zohnali a v spolupráci s hasičmi z Drahoviec sme vytvorili obrovskú penu, ktorá vyčarila deťom veľký úsmev na tvári.

Podujatie malo úspech u malých aj veľkých návštěvníkov. Veríme, že „Hasiči deťom“ bol prvým ročníkom a DHZ Chtelnica

bude pokračovať v usporiadanií aj tých nasledujúcich.

Text: Bc. Matej Molnár

Foto: Archív DHZ Chtelnica

Pena potešila všetky deti.

DHZ Chtelnica upozorňuje

Zimné vykurovacie obdobie sa pomaly blíži a tým aj zvýšené riziko požiarov v domácnostiach. Najčastejšou príčinou požiaru býva technický stav dymovodov a komínov, tiež nesprávna inštalácia alebo nevyhovujúci stav vykurovacích telies. Preto odporúčame všetkým občanom:

- Skontrolujte si stav vykurovacích telies ešte pred ich samotným použitím. Inštalujte ich podľa návodu výrobcu. Tiež dbajte na ich kontrolu počas prevádzky.
- Vysýpajte popol do nehorľavých nádob.
- Vykurujte správnym palivom: do kotlov, kachlí a krbov patrí len určené palivo! Spalovaním domáceho odpadu, plastov a iných vysoko horľavých látok sa zvyšuje riziko vzniku požiaru a súčasne dochádza k znečisteniu ovzdušia.
- Zabezpečte pravidelné čistenie a kontrolu komínov: zabezpečiť odborné preskúšanie komínov osobami s odbornou spôsobilosťou. Za celkový technický stav a údržbu komínov

zodpovedajú majitelia sami a preto sú povinní zabezpečovať pravidelné čistenie a kontroly.

• Pri kontrole vykurovacích telies je vhodné sústrediť sa na ich stavebné prevedenie, funkčnosť, či nedošlo k prihoreniu materiálu a jeho následnému poškodeniu.

• Pri plynových spotrebičoch je vhodné zamerať sa na čistotu komínových prieduchov, na zabezpečenie dobrého tahu komína a dodržiavať revízne prehliadky, aby nedošlo k úniku plynu do okolia.

• Správne uskladňujte palivo: v tesnej blízkosti kotlov, kachlí a krbov nesmú byť uložené žiadne horľavé látky. Odletené žeravé časticie pri kúrení môžu spôsobiť požiar.

Dobrovoľní hasiči sú pripravení pomáhať aj v nadchádzajúcom období. Občania nás môžu podporiť aj finančne na č. ú. SK35 7500 0000 0040 2742 0695. Za podporu ďakujeme.

Udialo sa v Malokarpatskej galérii

Vernisáž „Chyť svoju zlatú rybku“.

Priestory Malokarpatskej galérie v Chtelnici boli podobne ako v iných galériach na Slovensku i vo svete v prvej polovici tohto roka na niekoľko mesiacov zatvorené. Od 27. júna 2020 však chtelnická galéria opäť ožila.

Milovníci umeleckej fotografie a široká verejnosť si mohli prísť pozrieť výstavu uznaného fotografa Cyrila Grebečího zo susedných Dechtíc, ktorá niesla názov Chyť svoju zlatú rybku. Cyril Grebečí sa fotografovaniu venuje od detstva a získal mnoho ocenení. V sedemdesiatych rokoch minulého storočia bol priekopníkom fotografovania a filmovania počas voľného pádu pri zoskokoch padákom. Verím, že všetci, ktorí si výstavu v čase od 27. júna do 16. augusta 2020 v galérii pozreli, ocenili tieto zaujímavé zábery.

Emil Piešťanský Černický a Peter Roháč na vernisáži KRUH 2020.

Vernisáž KRUH 2020.

Už tradične v termíne chtelnických hodov organizuje združenie KRUH svoju klubovú výstavu. Aj v tomto roku v sobotu 22. augusta bola vernisáž výstavy, na ktorej sa zúčastnilo pomerne veľa občanov Chtelnice. Do galérie prišlo i mnoho hostí, ktorí prišli do Chtelnice na hody a okrem hodových atrakcií využili možnosť spoločenského a kultúrneho vyžitia v Malokarpatskej galérii. Na výstave si mohli prezrieť maľby Marty Machovičovej, Daniely Švorcové, Dušana Švorca, Jozefa Vrbovského, Rudka Pavelského a Mateja Slabého, umelecké fotografie Petry Bašnákové, Petra Lukačoviča, Petra Babku, Vladimíra Lužinského, drevorezby Petra Švorca a Jána Lukačoviča, keramiku Evy Maríkovičovej, kreslený humor Emila Piešťanského Černického a historické predmety reštaurátora Stanislava Slabého. Mnohí tiež pri tejto príležitosti navštívili priestory regionálneho múzea.

A veselo bolo nielen pri kolotočoch, ale aj v galérii. V kultúnom programe na vernisáži najskôr vystúpila detská hudobná skupina, ktorú vedie pán učiteľ Matej Slabý a potom hudobné duo Peter Roháč a Emil Piešťanský Černický. Svojou hrou a spevom robili dobrú náladu po celý čas všetkým prítomným až do samého záveru. A ako to na hodoch býva, bohaté bolo aj občerstvenie.

Všetci tí, ktorí výstavu ešte nevideli a chcú si ju pozrieť, majú tak možnosť urobiť do 11. októbra 2020. Veríme, že situácia nám umožní aj v októbri zrealizovať pripravovanú autorskú výstavu oceňovanej mladej chtelnickej umelkyne.

Text: Ružena Lukačovičová
Foto: Petra Bašnáková

Makovička

Divadelné predstavenie pre deti.

V októbri bude rok od otvorenia našej Makovičky. Už od začiatku sa naše plány menili. Najprv nám fungovanie pokazila zima, ktorá bola počas zimných mesiacov v priestoroch materského centra a v jarných mesiacoch vírus, s ktorým sa zapodieva celý svet.

Od júla však fungujú naše spoločné stredy, ktoré trvajú dodnes. Makovička je pre Vás otvorená od 16.00 h. až dokým nás čas neženie do svojich domovov.

Dokončovacie práce, ktoré my nevieme ovplyvniť, sú stále na pláne. Koncom mesiaca budú v priestoroch nainštalované kachle na drevo. Či toto bude to správne riešenie zistíme časom a podľa toho sa budú vyvíjať aj ďalšie udalosti, ktoré máme pre Vás pripravené.

Našu tohtoročnú sezónu sme teda odštartovali až v júli, kedy sme zorganizovali divadelný piknik. Toto naše „rodinné“ stretnutie sa stretlo s veľkým nadšením, na ktorom sa zišlo vyše

200 ľudí. Rodiny s deťmi v pohodlí na deke a mäkkuchých poduškách s nadšením sledovali detské divadelné predstavenia O troch prasiatkach a Ako išlo vajce na vandrovku. Barborka Zamyšková, ktorá pre nás hráva divadielka, si so svojou kolegynou Viky získala všetky deti. Či už samotným účinkovaním, ale aj hrami, ktoré si pre nich vopred pripravili.

Od 5. septembra do 25. septembra prebiehala v Makovičke burza detského oblečenia a obuvi na jeseň a zimu. Túto akciu plánujeme aj v období jar - leto a dúfame, že tento trend si nájde u nás obľubu. Všade okolo nás počuť ako planéta melie z posledných sil, že treba žiť udržateľne, zodpovedne. Aj toto je jeden malý krok k tomu, aby sme zbytočne neplytvali podporou jedného z najšpinavších priemyslov na zemi, nekupovali nové oblečenie a dali veciam druhú šancu.

Veríme, že Vás teší naša práca a my sa tešíme na Vás!

Vaše Makovice

Foto: Peter Lukačovič

Podujatie navštívilo vyše 200 ľudí.

Premiéra hry „Veselá rodinka“

Chtelnické ochotnícke divadlo OCH uviedlo 13. septembra 2020 do sveta svoju novú divadelnú hru pod názvom Veselá rodinka.

Komédia prepletená milostnými zápletkami a nečakanými zvratmi po prvýkrát uzrela svetlo v kultúrnom dome v Dolnom Lopašove, na ktorej sa zúčastnilo 60 ľudí.

Ochotníci sa tešia na ďalšie reprízy, v prípade, že to situácia dovolí.

-red

Foto: Peter Lukačovič

Aktivity DHZ Chtelnica

DHZ Chtelnica dbá o zveľaďovanie obce.

Dobrovoľní hasiči nezaháľali ani v letnom období. Vo štvrtok 6. augusta vyčistili okolie sochy svätého Floriána (patróna hasičov) pri fare.

V nedeľu 9. augusta členovia DHZ vypomáhali s organizáciou sv. omše za motorkárov, kde sa postarali o plynulosť dopravy, bezpečnosť účastníkov, zabezpečovali pitný režim a spolu s organizátormi upratali okolie miesta podujatia.

V sobotu 15. augusta vyčistili potok na námestí a 19. augusta preplachovali kanál na Partizánskej ulici.

Pripravovanú Vatru SNP, na ktorú sme sa tešili, sme museli pre zvýšené riziko epidémie COVID19 zrušiť.

V priestoroch chtelnického kaštieľa sme vytvorili expozíciu „História dobrovoľného hasičstva v Chtelnici“, ktorú si môžu návštěvníci prehliadnuť počas otváracích hodín múzea a galérie.

Text: Bc. Matej Molnár

Foto: Archív DHZ Chtelnica

Výstava v kaštieli.

Omša za motorkárov

Dňa 9. augusta 2020 sa v kostole Najsvätejšej Trojice v Chtelnici uskutočnila omša za motorkárov. Na omšu prišlo približne 200 vodičov a vodičiek týchto dvojkolesových strojov z nášho okolia, ale aj z Banskej Bystrice, Komárna, Žiliny, Nových Zámkov a dokonca aj z Michaloviec.

Po rovnako úspešnej účasti v minulom a aj tomto roku sa snáď organizátorom podarí toto podujatie uskutočniť aj v roku 2021.

-red

Foto: Sofia Přákovičová

Poľovná zver v našom regióne - zajačia zver

Zajac poľný (*Lepus europaeus*) je v našej oblasti pradávnym obyvateľom. Ako originálny druh sa dnes však vyskytuje napr. na území Južnej Ameriky, Nového Zélandu i v Austrálii. V našom regióne zajac obýva celé územie, ale najviac jedincov sa vyskytuje do výšky 300 m. n. m. Vyskytuje sa tiež v teplých listnatých lesíkoch do výšky 800 m. n. m. Vo vyššie položených, chladnejších a rozsiahlejších lesných komplexoch, najmä ihličnatých nad 1 300 m. n. m. je zriedkavý.

Zajac má dĺžku tela 50-70 cm, výšku 30 cm a dĺžku chvosta 9 cm. Priemerná hmotnosť zajaca je 3-4 kg vzácnne až 7 kg. Veľkostné ani farebné rozdiely medzi samcom a samicou nie sú. Zajac má telo z bokov sploštené, najmä v hrudníku, a jeho panvové končatiny fungujú ako pružné páky. Hlava zajaca je valcovitého tvaru, na ktorej má veľké oči so širokým zorným polom, čo mu umožňuje vidieť aj dozadu bez otáčania hlavy. Na hornom pysku vyrastajú zajacovi dlhé fúzy, ktoré sú sídlom hmatu. Zo zmyslov má zajac vynikajúci sluch, čuch má pomerne slabý. Zrak má vynikajúci, ale nerozozná nepohybujúce sa predmety. Jeho sfarbenie je zemité, žltkavosivé s čierou primiešanou, na bokoch prechádza do hrdzava, na bruchu je biele, na stehnách sivasté. Chvost je z vrchu čierny, od spodu biely a má signálnu funkciu. Ušnice, ktorých hroty sú čierne, sú veľmi veľké a pomocou nich sa zajac zbavuje prebytočného tepla. Srst' si vymieňa na jar a na jeseň. Zajac má pomerne veľké hryzáky, ktoré sú bez koreňov a stále dorastajú, takže zajac nimi musí stále hloďať, aby si ich obrusoval. Pachové žľazy má na lícach, ktorých výlučok si labkami nanáša na srsť pri jej čistení a zanecháva ho aj v stope. Nohy zajaca sú veľmi rozdielne. Zadné má omnoho dlhšie a hrubšie ako predné. Umožňujú mu rýchly beh hlavne do svahu. Na zadných nohách má 4 prsty a na predných 5 prstov. Zajac nevie chodiť vždy hopká alebo beží. Je veľmi zdatným bežcom, bežne behá 40 km/hod a pri nebezpečenstve krátko až 70 km/hod.

Vynikajúco kľučkuje. V smrteľnej úzkosti sa zajac ozýva prenikavým nariekavým vrieskaním, pripomínajúcim pláč dieťaťa.

Základným životným prostredím zajaca je u nás poľnohospodárska pôda, trávnaté pastviny, lúky a optimálne sú teplé lokality s dostatkom remízok a poľných lesíkov.

Zajac sa považuje za samotárske zviera, ale nie je to celkom tak. Aj medzi zajacmi existujú „známosti“, ba dokonca aj akési skupinové teritória v rámci párenia. Je nočným zvieratom, no v čase rozmnožovania je veľmi aktívny aj cez deň. Väčšinu dňa zajac odpočíva v ležovisku v podobe plytkej jamky, v ktorej je temer neviditeľný s hlavou obrátenou zväčša proti prevládajúcemu vetru. Týchto ležovísk má viac a podľa potreby ich strieda. Keď sa k nemu blíži nepriateľ, spočiatku zostane nehybne ležať, ale oči má otvorené a pulz sa mu spomalí. Ak je úteková vzdialenosť prekročená, rýchlosť pulzu sa zvýši a zajac vyrazí ihneď plnou rýchlosťou, pričom sa vymrští z ležoviska zadnými nohami. Ak ho predátor doháňa, zajac sa zachraňuje kľučovaním.

Zajac je bylinožravec a rád vyhľadáva na poliach repu, mrkvu, petržlen, konzumuje aj zelené časti rastlín, puky, hľuzy, korene. Zo zrnovín má najradšej ovos. Pri prijímaní potravy sa dostáva do tela zajaca dostatočné množstvo vody, ktorá je na rastlinách zachytená v podobe rosy, takže vodu pije zriedkavo len v suchých a teplých rokoch. Na pašu vychádza za šera a vracia sa skoro ráno. V období vegetačného kľudu môže zapríčiniť škody ohrýzáním ovocných stromov a viniča. Týmto škodám môžeme predísť ochranou kmeňov ovocných stromov obaľovaním. V súčasnosti sú stavy zajacov také nízke, že spôsobujú minimálne škody.

Zajace sú okrem dvoch - troch mesiacov (október - december) pohlavné aktívne po celý rok. Samica zajaca sa kotí obyčajne 3 - 4 krát do roka a počet mláďať je 1 - 4 niekedy až 7. Gravidita trvá 42 - 43 dní a mláďaťá prídu na svet osrstené, vidia a hneď vedia behať. Dojčenie mláďaťa trvá 18 - 22 dní. Po týždni života začínajú zajačiky prijímať prvú zelenú potravu. Telesne sa vyvíjajú veľmi rýchlo za mesiac väzia už 1 kg. Pohlavné dospejvajú už vo veku 5 - 6 mesiacov. Hoci populáčna schopnosť je u zajacov veľká, ich nepriatelia ako líšky, túlavé psy, lasice, choroby, automobilová doprava, veľkoplošné obrábanie polí a chemizácia stačia na to, aby bránili ich väčšiemu

rozmnoženiu. V laickej verejnosti stále existuje názor, že zajac poľný je schopný sa páriť či už s divým alebo domácim králikom, a že existujú krízence zajaca a králika. Tento názor, lepšie povedané povera, sa nezakladá na pravde. Krízenci zajaca a králika neexistujú.

Hlásený stav zajacov v roku 2019 bol na Slovensku 159 617 ks a stúpol oproti roku 2018 o 2 730 jedincov. V poľovníckej sezóne 2019/2020 bol vykázaný odlov 15 112 a odchyt 1 130 zajacov. Pre porovnanie maximálne úlovky zajacov sa dosiahli v poľovníckej sezóne 1974 - 1975 keď bolo na Slovensku ulovených 340 000 kusov. V Chtelnici sme v tom čase lovili cez 1 000 kusov zajacov ročne. V minulosti bol zajac našou najvýznamnejšou zverou a v produkcií diviny bol na prvom mieste. Teraz je na piatom mieste za jeleňou, diviačou, srnčou a danielou zverou. V našom okrese sa stavy zajacov pohybujú kolísavo. Najlepší rok bol 2009, kedy sa v okrese ulovilo 1 875 ks. Za posledné roky sa uloví 900 až 1 100 ks ročne. Výsledkom toho, že stavy kriticky neklesajú, je starostlivosť o túto zver zo strany poľovníkov budovaním kŕmidiel a prikrmovaním cez zimné obdobie.

Pre mnoho poľovníkov ale i nepoľovníkov vrátane detí je nezabudnuteľným zážitkom odchyt zajacov do sietí. Týmto spôsobom sa naše zajace dostávajú do poľovníckych revírov v Taliansku a Francúzsku. U nás je lov zajaca povolený v období november - december formou spoločných poľovačiek za účasti poľovne upotrebitel'ých psov.

Text: Ivan Cisár

Foto: Ivan Vančo

Rozprávajme sa s deťmi

Komunikácia nás sprevádza celým životom. Komunikujeme od narodenia a bez komunikácie by neexistovali medziľudské vzťahy. Každý človek by sa mal snažiť, aby bol v komunikácii odborne zdatný, pretože slovo má veľkú silu. Slovom, mimikou, gestami, pohybom a pohľadom utešujeme, povzbudzujeme, ale aj zarmucujeme a ranieme.

Úroveň komunikácie detí sa mení i vplyvom pracovného a spoločenského postavenia rodičov, napr. existenčné neistoty, či naopak pracovná vyťaženosť. Nervozita sa logicky objavuje v správaní dospelých a prenáša sa na deti. Prispieva k tomu aj vplyv médií. Dnešné deti majú sice možnosť získavať nadbytok informácií, ale prijímajú ich pasívne a povrchne. Komunikácia v rodinách často viazne pre nedostatok času, obmedzuje sa len na príkazy a zákazy, a tým slovná zásoba detí upadá. Schopnosť komunikovať rozvíjame celý život, preto jej treba venovať pozornosť už od útleho veku. V dnešnej dobe panuje medzi učiteľmi a vychovávateľmi zhodný názor v tom, že deti stále horšie komunikujú, majú problém vyjadriť to, čo zažijú, čo cítia. Tento problém zahŕňa jednak artikulačné problémy detí a tiež nedostatočnú slovnú zásobu. Ponúkam niekoľko tipov ako zmysluplnie využiť čas so svojimi deťmi doma, na výlete alebo počas cestovania. Deti si precvičia artikuláciu, rečové orgány, budú pomenuvávať vnímané predmety, zovšeobecňovať, používať homonymá, antonymá, synonymá atď.

- „nepouži ruky“ – výdychom premiestňovať na stole papierové tyčinky, gule, balóniky
- „bubliny sa hádajú“ – do misky s vodou fúkať slamkou
- „strapaté vlásky“ – fúkať si navzájom do vlasov

Žiačikovia v MŠ sa učili podať prvú pomoc.

Niektoré deťičky si vyskúšali podanie prvej pomoci.

- „vrelé mliečko“ – z dlaní vytvoriť fiktívnu šálku s vrelým mliekom, fúkať slabo, silnejšie, najsilnejšie
- „pisanie jazykom“ – vyplaziť jazyk, krúženie, vysunutie, zasunutie jazyka pomaly, rýchlo
- „masáž l'avého a pravého líca jazykom“
- „počítanie zubov jazykom“
- „ml'askanie perami, prevaľovanie vzduchu v ústach, špúlenie pier“
- „cvakanie zubami, zotierať zubami hornú a dolnú peru, fiktívne prehĺtanie“
- „kto k nám patrí?“ – deti hľadajú, čo najviac slov k nadradenému slovu, napr. RASTLINY, OVOCIE, OBUV, ...
- „povedz to opačne“ – rodič hovorí slová, deti vytvárajú protiklady
- „ako sa to dá ešte povedať“ – mačka - cica, micka, mňauka
- „čo robíme cez deň, v noci, ako sa hráme na jar, v zime“
- „čo vidíš z okna?“
- „papagáj“ – rodič povie 3-4 vety, dieťa sa ich snaží zopakovať
- „zahádam ti hádanku“ – primerané hádanky, kreslené, slovné, môžu si vymýšlať vlastné

Nezabúdajme, že spoločne strávené chvíle s rodičmi sú pre deti zdrojom zážitkov, zábavy, ale aj nových poznatkov a skúseností.

A rozprávajme sa s deťmi!

Neobyčajné dni

Uramová, 9. A

Počas života prežívame veľa obyčajných dní. Ak sa stane niečo zásadné, zvyčajne sa s pozitívou spomienkou vraciame do tohto "normálneho" času.

Dnes, žiaľ, žijeme dobu, ktorá sa vymyká označeniu normálna alebo obyčajná. A vieme prečo. Psychológovia nám odporúčajú zachovať zdravú rutinu, ktorá napĺňa človeka pokojom. V tomto čase sa otvárajú brány aj našej školy trocha bojazlivovo.

Jankovič, 6. A

Pripravujeme sa na možné náročné scenáre, ale snažíme sa, aby deti žili obyčajný život s radosťami i starosťami, ktoré prináša školská dochádzka. Napriek tomu rôzne veci musíme meniť a nie vždy k našej spokojnosti alebo spokojnosti rodičov a žiakov.

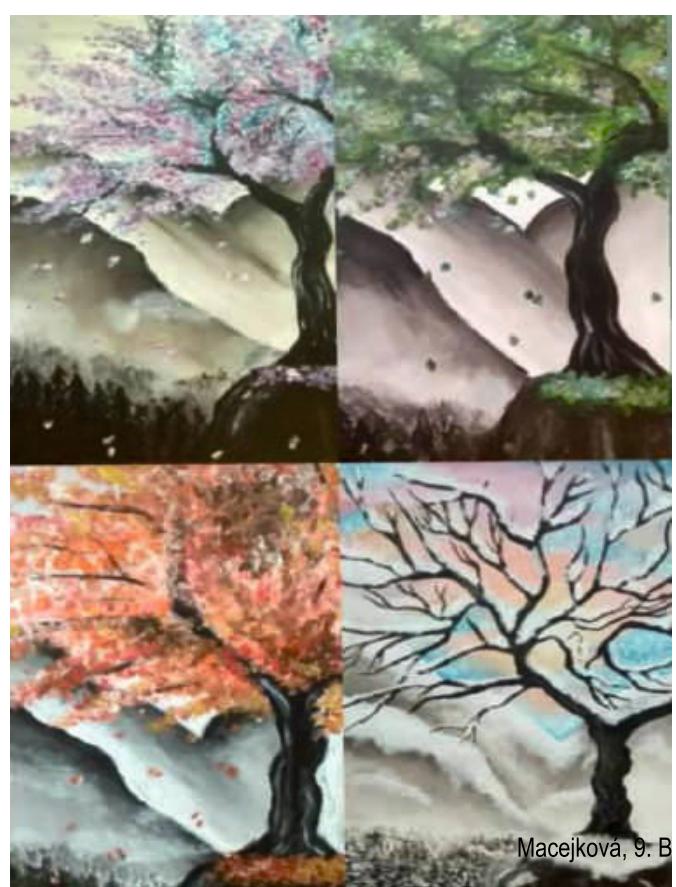
Všetci vieme, že v škole musíme dodržiavať odporúčania hygienikov. Zásadné je opatrenie R-O-R, teda rúško - odstup - ruky. Sme radi, že zatiaľ všetci dodržiavajú nosenie rúška, hoci to nie je príjemné. Ruky si dezinfikujeme všade, kam prídeme. Čistenie priestorov prebieha častejšie ako počas bežnej prevádzky. Dôsledne dbáme na oddelenie stravovaných detí v jedálni školy. Pracujeme v podmienkach, ktoré sa zásadne líšia od bežných.

Chceme uistiť všetkých, že sa snažíme prijať opatrenia, ktoré nám možnosti dovoľujú. Budeme radi, ak nám rodičia v tomto čase budú nápomocní.

Na záver mi dovoľte poznamenať niekoľko postrehov zo začiatku školského roka. Pozitívom je, že žiaci sú disciplinovaní, dbajú na dezinfekciu a rešpektujú nastavené pravidlá. Po polroku bez riadneho vyučovania sú, podľa očakávania, ľažkopádni, ľažšie reagujú na otázky, no majú chut' ísť do školy (aspoň zväčša). Práve tá chut' byť v škole je dôležitá, aby sme sa dostali do potrebného tempa. Vyslovím ale aj negatívne veci: Pár žiakov prišlo do školy s extravagantnými účesmi, čo zakazuje nielen školský poriadok, ale priamo zákon o základnej škole. Popri tom niektorí jedinci dokázali tráviť voľný čas pochybným spôsobom. Upozorňujeme najmä na pokušenie fajčenia a iných sociálnopatologických javov.

Pevne dúfam, že budeme môcť pracovať v nerušenom režime čo najdlhšie.

Text a foto: ZŠ v Chtelnici

Macejková, 9. B

Som povolaný odpúšťať...

(Pane, koľko ráz mám odpustiť...)

„Vtedy k nemu pristúpil Peter a povedal mu: „Pane, koľko ráz mám odpustiť svojmu bratovi, keď sa proti mne prehresí? Azda sedem ráz?“ Ježiš mu odpovedal: „Hovorím ti: Nie sedem ráz, ale sedemdesaťsedem ráz.“ Mt 18,21-22

Na Slovensku máme postavených okolo osemstisíc mostov. Ľudia ich stavali oddávna, aby preklenuli na cestách prekážky, akými boli rieky, nerovnosti, prírodné priepasti či údolia.

Aj v živote jestvuje množstvo nerovností a prekážok, ktoré potrebujú staviteľa, čo by postavil most, ktorým sa dajú preklenúť. Každý deň sme vystavení mnohým pokušeniam, ktoré nás zvádzajú na hriech a z vlastnej skúsenosti vieme, ako ľahko podľahneme týmto pokušeniam a ublížime svojim hnevom, nespravodlivosťou, závisťou, nevhodným slovom, gestom svojim najbližším, priateľom či kolegom. Preto Ježiš hovorí, aké je dôležité vzájomné odpúšťanie a aký postup by som mal zvoliť, keď sa mi osobne deje krivda a neprávost.

Možno aj ja hľadám odpoveď na otázky:

1. Ako sa môžem rozprávať s niekým a milovať toho, kto mi ublížil a ranil ma?

Samozrejme je to veľmi ťažké a na začiatku sa mi to môže zdať aj nemožné. Ale tým, že v sebe budem prechovávať hnev a zlosť, škodím len a len sebe. Môžem začať tým, že budem dotyčné osoby prinášať k Ježišovi modlitbou, napr.: „Ježišu, je mi veľmi ťažko prijať tohto človeka, ublížil mi, ale čo ja sám nedokážem, s Tvojou pomocou mi to iste postupne pôjde.“ Ak hocikoho vložíš modlitbu do Božích rúk, bud' si istý, že okrem pokoja, ktorý sa rozhosi v tvojom srdci, Pán postupne sníme z teba aj bremeno pocitu krivdy.

2. Prečo mám odpúšťať aj tým, ktorí mi veľmi ublížili?

Ako už bolo povedané, odpustenie nie je jednoduché. Prečo mám teda odpúšťať? Pretože aj mne Boh odplácia a viem, že keď potom zase urobím tú istú chybu a padnem, Boh mi znova odpláci, ak budem ľutovať a privinie ma opäť do svojho náručia. Pretože odpustenie oslobodzuje mysel', srdce a ducha. Pretože odpustenie neznamená zabudnúť, ale rozhodnúť sa nepripomínať druhému jeho skutok. Pretože neodpustenie predstavuje múr medzi mnou a Bohom, ktorý bráni prúdeniu Božej milosti do môjho života. Ak mne Boh odplášla vždy, keď ho o to prosím, nemám právo odopriť odpustenie iným, aj keby to bolo akokoľvek ťažké!

Jeden orol zlomil druhému krídlo. Poranený orol spadol na zem a nemohol už vyletiať do vzduchu. Ale jedného dňa sa zvláštnym spôsobom zdravý orol dostal do pazúrov poraneneho orla. Vtedy začala chvíľa účtovania. Poranený orol hovorí zdravému: „Ja už nemôžem lietať, ale ani ty už nebudeš lietať, aby si skúsil, aký strašný je život orla, ktorý nemôže vyletiať vysoko nad oblaky. I ja ti teraz zlomím krídlo, aby si vedel akú krivdu si mi urobil.“ Po tomto rozhodnutí poranený orol počul hlas svojho srdca: „To nie je predsa cesta na nápravu krivdy, ktorá ti bola spôsobená, pretože s takouto odplatou bude krivda ešte väčšia.“ V tej chvíli poranený orol zmenil svoje rozhodnutie a povedal si: „Neurobím to, zlútujem sa a pustím zdravého orla na slobodu.“ Po týchto slovách nastalo čosi neuveriteľné: Jeho zlomené krídlo sa zrástlo, ba dokonca dostalo takú veľkú silu, že tento orol už so zrasteným krídlom vyletel omnoho vyššie ako orol, ktorý bol zdravý.

Som povolaný odpúšťať najbližším, ktorí často najviac zraňujú, ale aj všetkým mojim blížnym. Odpustenie dáva prúdiť Božej milosti na tých, ktorími odpúšťam, ale aj priamo na mňa.

R. Nitran, farár

Kresťanstvo nie je snaha vlastnými silami...

(Je to úplná, bezvýhradná závislosť...)

Niekde na webe som čítal, že pri výcviku pilotov stíhačiek sa absolventi akadémie dozvedajú všetko o tom, čo robiť v rôznych kritických situáciách a najdôležitejšia rada znie: „Keď stratíš kontrolu nad strojom, pust' riadenie!“ Na prvý pohľad to znie ako šialenosť. Nedokážem si to predstaviť. Môj stroj sa rúti do záhuby, a ja sa mám vzdať riadenia a nečinne sa prizerat?! Samozrejme, odborníci majú aj vysvetlenie. Veľa vzájomne spolupracujúcich systémov lietadla sa aj bez zásahu pilota automaticky ustáli a po určitej chvíli stroj obnoví stratenú rovnováhu. Je to zvláštne, ale je to tak. Správanie človeka v takejto chvíli je reflexívne, ale chaotické. A to rozhodne neprispieva k stabilizácii stroja.

S riadením nášho života to býva často podobne. Udaný smer letu určuje cieľ, ku ktorému sa chcem dostať. Náš Pán trpečivo čaká, že budem každú zmenu kurzu „konzultovať“ s ním. Vyhne sa tak mnohým nepríjemným letovým kolíziam. Ide však ešte ďalej ako rady navigačných odborníkov. Vyzýva ma: „Pust'

kormidlo svojho života z vlastných rúk a prenechaj ho mne!“ To je pre nás hotový šok! Čože? To mám rezignovať na svoje osvedčené zásady, škrtnúť svoje „vymodené“ vízie, opustiť vytuženú prácu, vziať sa príazne milovanej bytosť, či dať za pravdu svojmu protivníkovi, ktorý sa evidentne mylí? Mám sa len prizeráť zo sedadla druhého pilota, zatial' čo hlavným pilotom bude Ježiš? Či sám neviem, čo je pre mňa dobré?

Kresťanstvo nie je snaha vlastnými silami dosiahnuť uznanie okolia. Nie je to ani zbožná sebarealizácia sprevádzaná pravidelným informovaním Boha o mojich výhrach a pádoch. Je to úplná, bezvýhradná závislosť na jeho sile, láske a múdrosti, a tiež na jeho požehnaní. Moju závislosť symbolizuje ratolest' na vinnom kmeni. „...lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť“ (Jn 15, 1-9). Auž vôbec nie samostatne riadiť celé lietadlo svojho života.

R. Nitran, farár

Čo znamená niekoho „zaopatrit“?

(Viatikum- posledná sviatosť kresťana)

Pri oznamení smrti našich blízkych na farskom úrade sa každý kňaz (teda aj ja) spýta smútiacej rodiny (pozostalých, ktorí vybavujú pohreb): „Dali ste vašu milovanú (milovaného) zaopatrit?“ Často počújem: „Ved' on do nemocnice nešiel umriť!“ (človek po 70 rokoch života); „My sme to nečakali! (človek po 80 rokoch života); „Pán farár

ja som mu dal všetko: aj som ho dal pokrstiť, na prijímanie a dostal aj birmovku! (mladý človek); Pán farár „zaopatrenie“ nie, on mal iba birmovku!“ (mladý človek vážne chorý). V dnešnej modernej dobe už asi nerozumieme a nechápeme výrazu „zaopatrit“ niekoho. Tak si to podľame vysvetliť.

Každoročné štatistiky ukazujú že iba cca 10% z celkového počtu pochovaných bolo zaopatrených. O čom toto červené číslo svedčí? Dnes, ako moderní ľudia sa sústredujeme na to, aby človek čo najmenej trpel, aby bol v psychickej pohode, aby mal dostatok stravy, tekutín, zdravotnícke a opatrovateľské zabezpečenie, no to je všetko len starostlivosť o choré a staré telo. A kde je duša? Kde je starosť o dušu? Netreba sa o spásu duše namáhať viac, ako o spásu tela?

Ked' vidíte milí Chtelníčania, že posledná hodina života človeka je už veľmi blízko, svätý Jakub nám radí: „Je niekto z vás chorý? Nech si zavolá starších Cirkvi; a nech sa nad ním modlia a mažú ho olejom v Pánovom mene. Modlitba s vierou uzdraví chorého a Pán mu uľaví; a ak sa dopustil hriechov, odpustia sa mu. Vyznávajte si teda navzájom hriechy a modlite sa jeden za druhého, aby ste ozdraveli. Lebo veľa zmôže naliehavá modlitba spravodlivého.“ (Jak 5,14-16) Posledná hodina je totiž najdôležitejšia hodina nášho života, lebo v nej sa definitívne zavŕšuje rozhodovanie o našej večnosti, či bude bez Boha (pekle) alebo s Bohom (nebo). Myslím, že práve táto hodina sa v našom prostredí veľmi podceňuje a nedoceňuje. Zo strany záujmu Cirkvi o spásu každého človeka má však táto hodina nesmierny význam, a práve preto do nej sústreduje všetky milosti, len aby zachránila nesmrteľnú dušu pred večnou smrťou. Preto sa snaží popri všetkej sociálnej a lekárskej opatere, zaopatríť chorého duchovne. Zaopatrenie chorého spočíva vo vyslúžení troch sviatostí – chorý prijíma tri božské liečivá:

1. sviatost' zmierenia – spoved';
2. sviatost' pomazanie chorých;
3. eucharistia – sväté prijímanie „viaticum“; teda dve uzdravujúce sviatosti tela aj duše a Eucharistiu – samotný Lekár (Ježiš), či samotný Život (Ježiš), vstupuje do tela i duše chorého. Ked' knaz vysluhuje chorému tieto tri sviatosti, hovorí sa, že chorého „ZAOPATRUJE“.

Život kresťana katolíka sa začína krstom. „Tak ako krst, birmovanie a Eucharistia tvoria jeden celok, pretože ide o „sviatosti uvádzania do kresťanského života“, tak sviatosti pokánia, pomazania chorých a Eucharistia ako viaticum sú na konci kresťanského života „sviatosťami, ktoré pripravujú na nebeskú vlast“ alebo sviatosťami, ktorými sa končí pozemské putovanie.“(porovnaj KKC 1525)

Podme na hlbšiu analýzu:

1.Sviatost' zmierenia: *Prečo sa mám spovedať knázovi a nie iba Bohu?* Ježiš z celého srdca túži odpustiť ľuďom ich hriechy. To je hlavný dôvod, pre ktorý zomrel na kríži. Na odpúšťanie hriechov ustanovil Ježiš sviatost' zmierenia, tiež nazývanú spoved'. Apoštoli a ich nástupcovia (biskupi a knáz) dostali príkaz v Božom mene odpúšťať ľuďom hriechy (Jn 20,21-23). Ked' dostaneš rozrehšenie od knaza, Boh ti skutočne odpúšťa. Nie je teda dôvod pochybovať o tom, že tvoje hriechy boli odpustené. Mnohí hovoria: Vybabíš si to s Bohom osobne, nepotrebujem na to knaza. Boh to však chce inak. On nás totiž pozná. Utekáme pred svojimi hriechmi a radi zametáme veci pod koberec. Preto Boh chce, aby sme svoje hriechy vyslovili a vyznali ich z tváre do tváre. Z toho dôvodu sa na knazov vzťahujú Ježišove slová: „Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané“ (Jn 20,23).

Máme krst, ktorý nás zmieruje s Bohom. Prečo teda potrebujeme aj sviatost' zmierenia? Krst nás súčasťou oslobodzuje z moci hriechu a smrti a uvádzza nás do nového života Božích detí, ale neoslobodzuje nás od ľudskej slabosti a od náklonnosti k hriechu. Preto sa potrebujeme znova a znova uzmierovať s Bohom. Túto možnosť nám poskytuje sviatost' zmierenia.

2. Sviatost' pomazanie chorých: Čo je pomazanie chorých? Pomazanie chorých je sviatost', ktorou Ježiš chorým uľavuje

v bolesti, posilňuje v slabosti a udeľuje zdravie duše, niekedy aj tela.

Kto môže prijať sväté pomazanie? Sväté pomazanie môže prijať kresťan, ktorý má väznu chorobu, živú vieru a čisté srdce. Pomazanie chorých nie je sviatosťou iba tých, čo sa ocitajú v posledných chvíľach života. „Vhodný čas na prijatie sväteho pomazania nastáva vtedy, keď sa veriaci začína ocítať v nebezpečenstve smrti pre chorobu alebo starobu.“ (KKC 1528).

Ako sa vysluhuje pomazanie chorých? Pomazanie chorých sa vysluhuje pomazaním chorého sväтыm olejom na čele a na dlaniach rúk v sprevode modlitby. Aké sú účinky sviatosti pomazania chorých? Sviatost' pomazania chorých udeľuje osobitnú milosť, ktorá chorého užšie spája s Kristovým utrpením pre jeho vlastné dobro a pre dobro celej Cirkvi, dáva mu posilu, pokoj a odvahu a aj odpustenie hriechov, ak sa nemohol vyspovedať. Niekedy, ak to Boh chce, tátó sviatost' umožňuje aj navrátenie telesného zdravia. V každom prípade toto pomazanie pripravuje chorého na prechod do Otcovho domu. (KKC 319)

Prečo sa má Cirkva obzvlášť starať o chorých? Ježiš nám ukazuje: ak trpíme my, trpí aj nebo. Boh si dokonca praje, aby sme ho spoznali „v jednom z týchto jeho najmenších braťa“ (porov. Mt 25,40). Preto Ježiš zveril svojim učeníkom starostlivosť o chorých ako prvoradú úlohu. Vyzval ich: „Chorých uzdravujte!“ (Mt 10,8) a prisľúbil im Božiu moc: „V mojom mene budú vyháňať zlých duchov, budú hovoriť novými jazykmi, hady budú brať do rúk a ak niečo smrtonosné vypijú, neuškodí im; na chorých budú vkladať ruky a tí ozdravejú“ (Mk 16,17-18).

3. Eucharistia - viaticum: Čo je viaticum? Katechizmus katolíckej Cirkvi (KKC) hovorí, že: viaticum je posledná sviatost' kresťana. Tým, čo opúšťajú tento život, Cirkev poskytuje okrem pomazania chorých aj Eucharistiu ako viaticum („pokrm na cestu“). Prijatie Kristovho tela a krvi v tejto chvíli prechodu k Otcovi má osobitný význam a dôležitosť. Je semenom večného života a silou vzkriesenia podľa Pánových slov: „Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň“ (Jn 5,64). Eucharistia, sviatost' zosnulého a vzkrieseného Krista, je v tomto prípade sviatosťou prechodu zo smrti do života, z tohto sveta k Otcovi. (KKC 1524)

Málokedy je sväté prijímanie také životne dôležité ako v okamihu, keď človek dovršuje svoj pozemský život. V budúcnosti bude iba toľko života, do akej miery sa zjednotil s Bohom. Chorý si pri tejto príležitosti má obnoviť krstné sľuby a dostáva aj apoštolské požehnanie spojené s úplnými odpustkami.

4. Čo máme doma pripraviť, keď čakáme knaza, ktorý má zaopatrit' člena rodiny? Príprava na príchod knaza, ktorý chorému vyslúží sviatost' pomazania chorých, sa dá rozdeliť z týchto hľadišk. Po hmotnej stránke je dobré pripraviť pre knaza a chorého nerušené prostredie (kde knaz môže chorého v súkromí vyspovedať). Odporúča sa pripraviť stolík s čistým obrusom, križom a sviečkami, nádobku na svätenú vodu a kúsok vaty na utrenie po mazaní sväтыm olejom. Túto vatu by ste potom mali spáliť, nie vyhodiť medzi domový odpad! Po organizačnej stránke je dobré knaza upozorniť, skôr než pôjde ku chorému, či zaopatovaný ešte môže prehltnúť čiastočku Hostie, či nie je nedoslýchavý a podobne. Po duchovnej stránke je dobré chorého pripraviť na návštevu knaza vhodným rozhovorom a modlitbou. Napríklad pomôcť mu pri sputovaní svedomia alebo sa pomodliť kajúce žalmy.

Aj rodina a príbuzní žijúci v dome chorého by sa mali (podľa jeho zdravotného stavu) zúčastniť udeľovania sviatostí chorých a prijmania sviatostného Spasiteľa a duchovne tak podporiť chorého.

PRED ŠTYRIDSIATIMI ROKMI

Fotografia, ktorá vznikla po schôdzi v škole (Archív obce).

Rok 1980 bol piatym, posledným rokom šiestej päťročnice. Bol veľmi bohatý na vnútrosťné udalosti. V apríli sa konalo 15. zasadanie ÚV-KSC, ktoré rokovalo o dôležitých otázkach ideologickej práce. Bol to rok 35. výročia oslobodenia Československa Sovietskou armádou. Oslávili sme i 110. výročie narodenia V. I. Lenina. Dňa 22. mája sa konali voľby prezidenta ČSSR, v ktorých bol opäťovne zvolený Dr. Gustáv Husák. Koncom júna sa začala v Prahe 5. celoštátna spartakiáda, na ktorej vystúpilo 160 000 cvičencov. Koncom augusta sme oslavili 36. výročie SNP a v septembri sme si pripomenuli 60. výročie vzniku komunistickej tlače. Dňa 1. novembra sa konalo v našej vlasti rozsiahle sčítanie ľudu, domov, bytov.

Rok 1980 bol rokom vcelku dobrých hospodárskych výsledkov, i keď sa nepodarilo realizovať všetky naše zámery. Národný dôchodok vzrástol oproti roku 1979 o 3%, priemyselná výroba o 3,2%, poľnohospodárska produkcia o 6% a stavebné práce o 1,3%. Priemerná mesačná mzda dosiahla výšku 2640 Kčs, čo je rast o 2,4%. Bolo postavených a do užívania odovzdaných 127 800 bytov. Už 40% domácností vlastní osobné auto. Tieto údaje hovoria jasne v prospech našej socialistickej spoločnosti.

Z medzinárodných udalostí sa konalo významné Zasadanie politického poradného výboru štátov Varšavskej zmluvy v máji vo Varšave, pri príležitosti

25. výročia jej založenia. V septembri sa začala v Madride schôdzka signatárov helsinského Záverečného aktu, ktorá však nedosiahla predpokladané ciele.

Pokrokovú svetovú verejnosť pobúrila správa, že americký Senát neschválil mierovú zmluvu SALT-2 o obmedzení strategických zbraní, ktorá bola uzavretá medzi ZSSR a USA. Z rozvojových krajín prišla správa o Iránsko-Irackom konflikte a verejnosť sa zaujímala o osud zadržovaných amerických rukojemníkov v Iráne.

Zo športových udalostí treba spomenúť XIII. ZOH v Lake Placid (USA) a najmä XXII letné olympijské hry v Moskve, ktoré napriek bojkotu USA a niekoľko málo ďalších krajín dosiahli obrovský úspech a dokázali prevahu socialistického športu.

Počasie

Január bol teplotne normálny. Bola riadna zima s teplotami cez deň okolo 0°C a v noci od -4 do -14°C . Snehová pokrývka dosiahla 15 cm a udržala sa až do februára. Priažnivú zimu využili športovci na zhotovenie ľadovej plochy na zimnom štadióne na korčúvanie a hokejové zápasy. Začiatkom marca sa zima vrátila. Denné teploty poklesli a napadal sneh. Potom sa oteplilo a dňa 17. marca začali jarné práce. Koncom marca napadlo asi 20cm snehu a potom sa oteplilo. Začiatkom mája bolo pekné slnečné počasie s občasným dažďom, druhá polovica mája bola pomerne suchá. I júl bol oproti normálu chladný a daždivý.

Chladné počasie malo vplyv na vegetáciu rastlín, ktorá sa opozdila o 3 týždne. Žatevné práce začali až koncom júla. V auguste bolo počasie rozmanité. September bol pomerne pekný a teply. V októbri sa počasie zhoršilo. Začiatkom novembra nás prekvapila zima a napadalo 10 cm snehu. Chladné počasie a zima zabrzdili včasné ukončenie jesenných prác, ktoré boli skončené až 2. decembra. Začiatkom decembra prišla tuhá zima a snehová vrstva dosiahla 30cm. V druhej polovici decembra teploty vystúpili na 0°C , Vianoce boli na blate.

Popis obce

V roku 1980 úspešne pokračovala výstavba predajne mäsa a zeleniny. Pokračovalo sa vo výstavbe ciest na Novej Dobe a cesty a chodníky na Poľnej a Jánošíkovej ulici. Ďalej bola prevedená štrková údržba ciest v časti obce Vŕšok a v Pekelnej ulici. Bola rozšírená elektrická sieť na Pažiti a v Tehelni. JRD vlastným nákladom zaviedlo elektrické vedenie na salaš. Bol zavedený mestny vodovod do stavebných obvodov na Pažiti. JRD ukončilo výstavbu 6-bytovej družstevnej jednotky. Na ZDŠ boli prevedené opravy strechy celej budovy, bola prevedená rekonštrukcia a maľovka obvodného zdravotného strediska a oplotenie celého objektu.

Obyvateľstvo

V roku 1980 sa narodilo 47 detí a zomrelo 25 občanov. Manželstvo uzavrelo 26 párov. Do obce sa pristáhalo 46 občanov a 32 sa odstáhalo.

Sčítanie ľudu

Dňa 1. novembra 1980 sa uskutočnilo v našej krajine sčítanie ľudu, domov a bytov. K uvedenému dňu mala Chtelnica 2600 obyvateľov, z toho bolo 1248 mužov a 1354 žien. Národnostné zloženie obyvateľov bolo nasledovné: 2581 občanov slovenskej národnosti, 8 českej, 8 maďarskej, 2 poľskej a 1 ukrajinskej.

Pri sčítaní domov bolo zistené, že je v obci celkom 681 domov.

Prepis je zachovaný v pôvodnej úprave a pravopise. Je krátený.

Kronikár: Jaroslav Cisár

Slavomír Stračár

Narodil sa 7. februára 1935 v Chtelnici. Študoval na Vysokej škole baníckej v Ostrave. Pred revolúciou pracoval ako metalurg vo Východoslovenských železiarňach v Košiciach, kde bol od roku 1990 riaditeľom. Po páde komunizmu sa postavil na čelo ministerstva hutníctva a strojárstva, neskôr bol minister zahraničného obchodu. Zomrel náhle 21. augusta 1990 na pracovnej ceste v Brazílii. Pár hodín po prílete dostal infarkt počas obedu, ktorý sa konal na jeho počest.

V auguste 2020 bolo 85 výročie smrti nášho rodáka z Chtelnice.

-red

Foto: TASR/Pavel Neubauer
Prezident Českej a Slovenskej Federatívnej republiky (ČSFR) Václav Havel (vpravo dole), predseda Federálneho zhromaždenia Alexander Dubček (vľavo dole) a predseda vlády SR Milan Čič (3. zľava hore) na mičingu na hrade Devín 4. júna 1990. V pozadí zľava Vladimír Ondruš, Ján Langoš, M. Čič, Vladimír Mečiar, Slavomír Stračár a Milan Kňažko.

Spomienky k 76. výročiu SNP

Organizácia ZPB v Chtelnici si pripomenula 76. výročie SNP pri pomníku padlých, ktorí boli v roku 1945 zavraždení pri ústupe nemeckého vojska v blízkosti kaplnky sv. Rócha.

Zúčastnili sme sa na očistení pomníkov troch padlých chlapcov: Jozefa Kalného, Júliusa Kerna a Jozefa Staráčka, ktorí boli zastrelení v týchto miestach deň pred skončením bojov. Z radosť obyvateľov obce si vyžiadala druhá svetová vojna v celku osem obetí na ľudských životoch. Padli na frontoch alebo v povstani. Ako priami účastníci bojov a v povstani zahynuli: Jozef Špánik, 31-ročný vojak, Milan Hlúch, 23-ročný príslušník druhej československej paradesantnej brigády a Karol Kaluža, 30-ročný účastník povstania.

Nemôžeme zabudnúť na zverstvá, ktoré boli spáchané počas 2. svetovej vojny, preto vyzývame Vás, občanov, aby ste častejšie navštievali toto významné, pietne miesto a tak uchovávali spomienky nažive.

Text: Marián Bašnák st.

Foto: Petra Bašnáková

Jaroslav Roth, Marián Bašnák st., Ivan Kvetán a Marko Kadúc pri pomníku padlých chlapcov.

Pietna spomienka na SNP sa konala aj tento rok v malom parku.

Kladenie vencov k pomníku padlým sa uskutočnilo 28. augusta za sprievodu speváckeho zboru Klenovanka, avšak kvôli prevencii bez prítomnosti občanov.

-red

Foto: Peter Lukačovič

TJ DRUŽSTEVNÍK CHTELNICA

Po zimnej prestávke sa nejeden fanúšik tešil na zápasy našich futbalistov, avšak do životov ľudí zasiahol výraznou mierou koronavírus, ktorý vo veľkom obmedzil aj športový svet. V oblastnom

futbale natoľko, že celý jarný ročník bol pre pandémiu zrušený. Škoda, že to prišlo práve po tak úspešnej jeseni, kedy naše A - mužstvo bolo jesenným majstrom. Ale nedalo sa nič robiť, zdravie je prvoradé. Výbornou správou však je, že nový ročník sa začal v termíne v akom bol plánovaný. Klub počas „korona prestávky“ neprešiel so žiadnymi zásadnými zmenami, či už hráčskymi alebo funkcionárskymi. Jedinou podstatnou a potešiteľnou správou je zostavenie družstva dorastu doplnených o starších žiakov. Družstvo prípravky naďalej vedie Peter Kohutovič a Rastislav Piešťanský, žiakov a dorastencov majú pod palcom Marek Kičina a Daniel Hlúch, A - mužstvo Marián Bogora.

Vstup do sezóny však naše mužstvá nezažívajú práve najlepší, prípravka prehrala v 1. kole v Drahovciach 0:3. Žiaci majú po dvoch stretnutiach na konte tri body, keď po domácej prehre 0:8 s Hlohovcom zvíťazili na ihrisku v Horných Orešanoch 1:0. Dorastenci si zatiaľ žiadne body nepripísali, prehrali doma s Drahovcami a Pastuchovom 0:3 resp. 0:4 a v Dolnom Lopašove 2:4. Treba však podotknúť, že káder dorastencov je veľmi mladý a fyzický rozdiel je badateľný. Aj keď výsledky nie sú lichotivé, skúsenosti zo zápasov proti hráčom o 3 až 4 roky starším im môžu do budúcnia iba prospieť. A - mužstvo odohralo už 4 jesenné kolá, v Prašníku prehralo 1:3, doma na hody ľahalo taktiež za kratší koniec a prehralo 0:4 s Veľkým Orvištom. Bod za remízu si odnieslo zo Šípkového a v druhom domácom zápase sa dočkalo aj víťazstva nad Moravanmi nad Váhom 2:1.

Veríme však, že sa bude v ďalších zápasoch našim oproti úvodným kolám dať viac a taktiež, že pandémia už neohrozí

priebeh súťaže a futbaloví nadšenci si prídu na svoje.
Športu zdar!

Text: Marek Turanský
Foto: Karin Rechtoríková

Cyklo Holeška tour na druhý pokus

Situácia s vírusovým ochorením ovplyvnila naše životy, rovnako aj zábavné a športové podujatia. Preteky Cyklo Holeška tour sa však napriek komplikáciám podarilo opäť uskutočniť.

Prvý september pripadol na utorok, avšak organizátorom prekazilo plány počasie. Z toho dôvodu sa XIV. ročník cyklopriekopov konal v náhradnom termíne 5. septembra. Učasť vyše 300 cyklistov potvrdila obľúbenosť tohto podujatia v našom regióne. Zaregistrovaní cyklisti pochádzali zo 42 obcí a miest. Prejazdu sa zúčastnilo 98 žien a 204 mužov, 72 mladých do 26 rokov. Účastníkov do 14 rokov bolo 38 a nad 60 rokov 29 cyklistov. Do súťaže sa zaregistrovalo 16 Chtelničanov a tour absolvovalo dokonca aj niekoľko starostov okolitých obcí. Tohtoročný štart a rovnako aj cieľ bol v obci Šterusy, kde sa po úspešnom ukončení pretekov mohli cyklisti občerstviť.

-red
Foto: Archív Mikroregión nad Holeškou

TENIS V KAŽDOM VEKU

Lucas Farkaš

Už vás niekedy napadlo íšť si zahrať tenis? Či dokonca s vnúčatami? Existujú také.

Kto má to šťastie a dokáže sa ako – tak pohybovať, tenis je pre neho ako stvorený.

Dokážu ho dokonca hrať podľa upravených pravidiel aj ľudia na invalidných vozíkoch. Hmm. To by ale viacerí museli prekonať silu lepidla zvaného TV, počítač, telefón či lenivosť.

V Chtelnici väčšinou deti do 15 rokov trénujú, učia a zdokonaľujú sa v tenisovom umení. Aj deti v predškolskom veku objavujú čaro tohto féróvého športu, ako aj vlastnosti antuky, chrobákov, pavúkov, žiab a blízkeho potoka. Deti navštievajú tzv. tenisové kurzy v režime 2 – 3x v týždni. Z celkového počtu približne 30 detí sa dve z nich aktívne zúčastňujú detských turnajov v kategórii do 10 rokov po celom Slovensku. Monika Rožičová a Lucas Farkaš dosiahli v uplynulej sezóne viacero úspechov. Najväčší úspech získala Monika na turnaji v Topoľčanoch – 2. miesto.

Tenisové kurzy pre deti a dospelých organizujeme celoročne s možnosťou pokračovania. Počas zimných mesiacov sa trénuje v telocvični v ZŠ v Chtelnici.

Prenájom, objednávanie a prevádzka antukových kurtov funguje v letných mesiacoch (apríl – október).

Veríme, že sa viacerí pripojíte a zažijete s nami veľa tenisovej zábavy. Informácie o kurzoch a prenájme tenisových kurtov môžete získať na tel. č. 0905 614 757.

Tešíme sa na Vás

Text a foto: Eso klub

Monika Rožičová

Rybárske preteky

Koniec prázdnin ma potešil nielen preto, že sa teším do školy, ale hlavne preto, že konečne z dôvodu zlepšenia situácie spôsobenej pandémiou som mohol íšť na svoje prvé tohtočné detské rybárske preteky. Z Chtelnice sme išli teraz len traja. Ja spolu s bratom Dávidom a našim kamarádom Sebastiánom Czanikom.

Preteky o „pohár starostu obce Suchá nad Parnou“ ma potešili a tak aj vďaka dedkovi som sa poctivo pripravoval. Pripravil som si krmivo, z ktorého som si časť „zapožičal“ aj od dedkových sliepok. Po prečítaní propozícií som sa rozhodol, že budem chytať jemnou technikou na feeder.

Po príchode na vodnú nádrž sme si vybrali lovné miesto, aby sme mohli chytať všetci traja vedľa seba. Po rozložení udíc som začal zakrmoval. Keďže som už dávno neposilňoval, prešiel som z ručného kŕmenia na kŕmenie pomocou feedrového košíka.

Od začiatku pretekov sa mi ale nedarilo. Hoci sme chytali na kostných červov, Dávid aj Sebastián mali nachytených pleskáčov a ja som nechytil v prvej polovici ani rybičku. Uvedomil som si, že jedine väčšou rybou ich môžem poraziť.

Dedko ma podporoval a utešoval. Zmenil som nástrahu. Dal som na háčik odskúšanú nástrahu, z ktorej som predtým už polovicu stihol zjest’ - kukuričku Bonduelle. Je výborná. A vedel o tom aj kapor, ktorému zachutila hned na prvý náhod. Na breh sa mu veľmi nechcelo, ale veľký boj som nakoniec vyhral. Mal mieru 53 cm čo bola zároveň

aj najväčšia ryba pretekov! Bol som veľmi spokojný a tešil som sa na vyhlasovanie výsledkov.

Nakoniec som obsadil krásne tretie miesto. Týmto sa chcem zároveň podakovať za pomoc a podporu môjmu dedkovi Pavlovi Cibrinovi.

Text: Alex Piešťanský, 5. A

Foto: Dezider Czanik

Odpady v obci

Odpady, odpady a zase raz odpady.

Zdá sa, že ľudia sú nepoučiteľní a preto opäťovne vyzývame občanov, aby do smetných nádob vhadzovali odpad podľa označenia.

Pri návštive prírody nezabúdajme na ohľaduplnosť'

Rozhodovanie našincov pri výbere letnej dovolenky poznačila neutíchajúca pandémia koronavírusu doma i vo svete.

Zvýšený záujem o našu jedinečnú prírodu potvrdzuje aj nedávny rekord, ktorý zaznamenali Státne lesy TANAPu. Začiatkom augusta za jediný deň narátali vo vysokohorskom prostredí Tatranského národného parku 30 232 návštevníkov, čo je o takmer štyritisíc viac ako doterajší rekord spred štyroch desaťročí. Najviac ich lákalo Popradské pleso, spomedzi dvojice sledovaných vrcholov si prvenstvo už tradične udržali Rysy.

So zvýšeným počtom turistov v prírode sa úmerne navýšuje aj čoraz častejšie poškodzovanie prírody, množstvo odpadkov v prírode, či porušovanie zákonov, ako napríklad vjazd motorových vozidiel do prírody. Výnimkou nie je ani vandalizmus. Aj pracovníci lesných správ opakovane zaznamenali poškodzovanie ich majetku, vstupných rámp a značení.

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR preto vyzýva všetkých turistov a návštevníkov, ktorí vyhľadávajú oddych v neobyčajnej slovenskej prírode o zachovanie mimoriadnej ohľaduplnosti a elimináciu priestupkov v našich lesoch. Agrorezort ďalej apeluje, aby návštevníci v prírode po sebe nenechávali odpadky a ak môžu, aby pozbierali aj odpadky po ostatných nezodpovedných návštevníkoch.

V snahe predchádať represiám preto agrorezort v tejto súvislosti výrazne apeluje na dodržiavanie pravidiel, ktoré sa týkajú najmä zákazu jazdy motorovým vozidlom, štvorkolkou, ďalej zakladaniu ohňov mimo vyznačených miest, znečisťovaniu odpadkami, rušeniu ticha a pokoja v lese, ako aj nelegálnemu zberu lesných plodov a rastlín v národnom parku.

Bezohľadnosťou niektorých návštevníkov prírody dochádza k porušovaniu zákona o ochrane prírody a krajiny, zákona o poľovníctve, zákona o lesoch a zákona o veterinárnej starostlivosti.

Zdroj: MPRV SR, Tlačová správa Pri návštive prírody nezabúdajme na ohľaduplnosť, 17.08.2020

DÔLEŽITÉ TELEFÓNNE ČÍSLA

PORUCHOVÉ LINKY

Elektrina – 0800 111 567

Voda - 033/596 61 94

Plyn - 0850 111 727

Káblovka - 0902 441 588

Tiesňové volanie - 112

OBECNÝ ÚRAD

033/779 41 25, 033/779 42 05

0901 910 009

Po 8:00 - 12:00 13:00 - 15:30

Ut 8:00 - 12:00 13:00 - 15:30

St 8:00 - 12:00 13:00 - 17:00

Št nestránkový deň

Pi 8:00 - 13:00

OBECNÝ PODNIK SLUŽIEB

033/779 42 02

POŠTA Chtelnica

033/779 41 38

Po 7:30 - 11:30 13:00 - 15:00

Ut 7:30 - 11:30 13:00 - 15:00

St 7:30 - 11:30 13:00 - 17:00

Št 7:30 - 11:30 13:00 - 15:00

Pi 7:30 - 11:30 13:00 - 15:00

LEKÁREŇ

033/779 42 60

AMBULANCIA VŠEOBECNÉHO LEKÁRA

MUDr. Lucia Gajdošová

033/779 41 18 - od 13:00 do 14:00

ambulanciachtelnica@gmail.com

AMBULANCIA PRE DETI A DORAST s. r. o.

MUDr. Marta Hermanová

033/779 42 11, 0908 718 813

ZBERNÝ DVOR

pondelok zatvorené

utorok-piatok 9:00 - 17:00

sobota 8:00 - 12:00

nedel'a zatvorené

Obodené prestávky (okrem soboty)

12:00 - 13:00